

Motion till riksdagen

1987/88:N9

av Anne Wibble m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:25 med förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1987/88

Ändrad stödform för tekoindustrin

I tilläggsbudget I redovisar industriministern regeringens syn på inriktningen av det statliga stödet till tekoindustrin. I propositionen behandlas också den av riksdagen beställda utredningen om utvecklingslån.

Folkpartiet har på en rad områden presenterat förslag som innebär generella förbättringar för svenskt näringsliv, bl. a. avregleringar och förändrade skatteregler. Ett genomförande av dessa åtgärder skulle givetvis också påverka tekoindustrin positivt. Det bör också understrykas att situationen inom branschen ljusnat avsevärt och att många företag kunnat redovisa betydande framgångar.

Vi är däremot kritiska mot olika former av selektivt stöd till branscher och enskilda företag. Vi har därför hävdats att stödet till tekoindustrin successivt bör avvecklas. Vi har vidare förelagitt att handelsrestriktionerna på tekoområdet omedelbart bör avskaffas, bl. a. för att minska klädkostnaderna för de svenska konsumenterna – särskilt barnfamiljerna – och skapa förutsättningar för en vidgad u-landshandel. Därtill kommer att den huvudsakliga effekten av dessa handelshinder visat sig vara att EG-företag, inte svenska industrier, gynnas – på u-ländernas bekostnad.

I enlighet med denna hållning föreslog folkpartiet i våras en minskning av stödet till tekoindustrin. Utöver det reducerade äldrestödet accepterade vi endast 2 milj. kr. som bidrag till det produktionstekniska utvecklingscentret. Regeringens förslag innebar däremot fortsatt branschstöd med betydande belopp.

I detta avseende delar således folkpartiet inte regeringens uppfattning om inriktningen av det statliga stödet. Vi kan därför heller inte instämma när industriministern i tilläggsbudgeten uttalar sig positivt om de industripolitiska åtgärder som nu riktar sig till branschen. Vi föreslår därför att riksdagen med avslag på regeringens proposition i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avveckling av det industripolitiska stödet till tekoindustrin och avskaffande av handelsrestriktionerna på tekoområdet.

När förslaget om att ersätta det s. k. äldrestödet till utvecklingslån aktualiserades våren 1986 hade folkpartiet inga invändningar mot att frågan skulle utredas. Vi påpekade dock att vår inställning till selektivt industripolitiskt stöd utgör en begränsning för lånets omfattning, liksom den redan nu beslutade nedtrappningen av äldrestödet. Vi underströk också att de handelspolitiska konsekvenserna av olika stödformer måste beaktas. Vi har

vidare framhållit att avgörande för om en sådan stödform skall införas är om utredningsarbetet visar att den skulle underlätta tekoföretagens anpassning till en framtid utan statliga stöd.

Den nu redovisade SPK-utredningen med åtföljande remissbehandling visar enligt vår mening att en ny stödform inte bör införas. Vi fäster särskild vikt vid att bl. a. kommerskollegium ifrågasätter om inte de föreslagna utvecklingslånen kommer att uppfattas som ett avsteg från våra handelspolitiska åtaganden. Ingenting har heller framkommit som tyder på att införandet av denna nya stödform skulle underlätta branschens anpassning till en framtid utan statligt stöd. Tvärtom har de föreslagna lånen uppfattats som en permanentning av stödet.

Affärsverket FFV

I propositionen föreslår industriministern bl. a. nya ekonomiska befogenheter för affärsverket FFV.

De utvidgade ekonomiska befogenheter som industriministern föreslår för FFV är enligt folkpartiets uppfattning inte tillräckliga för att FFV skall kunna arbeta på samma villkor som sina konkurrenter. FFV är numera en modern industrikoncern som verkar i hård konkurrens såväl i Sverige som internationellt.

Skall FFV kunna uppträda effektivt och med samma förutsättningar som andra företag på marknaden är det enligt vår uppfattning nödvändigt att affärsverket FFV ombildas till aktiebolag.

Regeringen bör därför återkomma med ett nytt förslag av den innebörden.

SSAB Gruvor AB

I propositionen begär industriministern att riksdagen skall godkänna avtalet mellan SSAB och staten angående överlåtelse av SSAB Gruvor AB och att riksdagen skall anvisa 200 milj. kr. i ägartillskott till bolaget. Därmed skulle man kunna fortsätta driften i Grängesberg t. o. m. år 1991.

Industriministern erinrar om att de resultatprognoser som utgör underlag för beräkningarna innebär en stor osäkerhet, och han varnar också för att en yrkes- och åldersmässigt obalanserad personalavgång kan hota de mål som satts upp.

Propositionen redovisar emellertid ingen analys av vad en alternativ användning av resurserna skulle kunna innebära. Det är en allvarlig svaghet eftersom erfarenheterna av motsvarande förlängda insatser i andra företag är dåliga.

Enligt folkpartiets uppfattning bör 200 milj. kr. ställas till förfogande för insatser i samband med avvecklingen av SSAB:s gruva i Grängesberg. Med tanke på de stora kostnaderna för en fortsatt gruvidrift efter 1988 och de många osäkerhetsfaktorer en sådan medför bör statens avtal med SSAB inte genomföras innan en analys av tänkbara alternativa åtgärder redovisats. Ett nära samarbete med de arbetsmarknadspolitiska myndigheterna är nödvändigt. Det bör prövas om delar av de anslagna medlen kan ges en mer konstruktiv användning.

Regeringen bör bl. a. analysera vad ett generöst avgångsvederlag, som kunde fungera som "starthjälp" vid byte av arbete, skulle betyda för människors möjligheter att klara den omställning som nu med all sannolikhet bara flyttas några år framåt i tiden. Vidare bör det prövas vilka effekter på utvecklingen i regionen en omfattande satsning på nyföretagande skulle få. Dessutom bör det analyseras vilka andra arbetsmarknadsåtgärder – däribland utbildning – som skulle kunna betyda ökade möjligheter till sysselsättning i ett längre perspektiv än fram till 1991.

Studsvik Energiteknik AB

I propositionen föreslås 50 milj. kr. i ägartillskott till Studsvik Energiteknik AB. Vi vill i detta sammanhang understryka det angelägna i att regeringen – som utlovat – snarast återkommer till riksdagen med ett mer samlat beslutsunderlag vad gäller framtiden för Studsvik Energiteknik AB.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi

1. att riksdagen med avslag på regeringens proposition 1987/88:25 i den del den anger riktlinjer för den framtida tekopolitiken som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklingslån, avveckling av det industripolitiska stödet till tekoindustrin och avskaffande av handelsrestriktionerna på tekoområdet,
2. att riksdagen med avslag på regeringens proposition 1987/88:25 i den del som gäller Affärsverket FFV hos regeringen begär förslag om ombildande av Affärsverket FFV till aktiebolag.
3. att riksdagen med avslag på regeringens proposition 1987/88:25 i den del som gäller SSAB som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statligt stöd i samband med nedläggningen av SSAB:s gruva i Grängesberg.

Stockholm den 24 november 1987

Anne Wibble (fp)

Margitta Edgren (fp)

Karin Östergren (fp)

Lennart Alsén (fp)